

Škola jmen (名家 míngjiā)

Gongsun Long (poč. 3. stol. př. n. l.) / *Gongsun Longzi* 公孫龍子

- „Pojednání o bílém koni“; tvrzení „bílý kůň není kůň“ (白馬非馬 *bái mǎ fēi mǎ*)

Hui Shi 惠施 (asi 380 – 305 př. n. l.)

- nejvíce informací o něm v 33. kapitole díla *Zhuangzi*

Škola jmen: zájem o „logiku“ a principy správné / účinné argumentace (cílem „zvítězit ve slovní půtce“)

Serióznější uvažování o principech správné argumentace najdeme u mohistů.

Gongsun Longzi:

Lze říci: bílý kůň není kůň? – Lze. – Jak je to možné? – „Kůň“ je určením tvaru, „bílý“ je určením barvy. Určit barvu a tvar není totéž, jako určit [pouze] tvar. Proto říkám: bílý kůň není kůň.

Korelativní kosmologie, klasifikační systémy

- *yin yang* 陰陽, pět fází *wu xing* 五行

yin: slabé, tmavé, pasivní, ustupující, ženské, chladné ...

yang: silné, jasné, aktivní, prosazující se, mužské, horké ...

- střídání yinu a yangu v přírodě (průběhu roku)

- klasifikační systém

Laozi 42:

Všechny věci se obracejí zády ke yinu a objímají yang, naplňují se životní energií (氣 qi) a tak nastává soulad.

To, co lidi považují za odporné, je osiření, osamocení, nehodnost, avšak vládcové se tak sami nazývají.

Proto, někdy věci, když z nich ubereme, tak nabudou, a jiné, když jim přidáme, tak jich ubude.

Laozi 28:

Kdo znát svou mužskou stránku, ale drží se své ženské stránky, stane se údolím podnebesí.

Kdo se stane údolím podnebesí, pravá charismatická síla de se od něj neodloučí, navrací se do stavu novorozence.

Kdo zná své bílé stránky, ale drží se svých černých stránek, stane se vzorem pro podnebesí.

Kdo se stane vzorem pro podnebesí, pravá charismarická síla de se [od něj] neodchýlí, navrací se do stavu bez krajností.

Kdo zná svou slávu, ale drží se svého ponížení, stane se dolinou podnebesí.

Kdo se stane dolinou podnebesí, ten má pravé charismatické síly de dostatek, navrací se do stavu nevyhraněnosti (復歸於樸 fù guī yú pú).

Pokud se stav nevyhraněnosti rozmělní, pak [ze špalku] vznikne užitný nástroj (器).

Shiji:

Když Wudi nastoupil na trůn, Dong Zhongshu se stal správcem v Jiangdu. Využíval katastrof a nepravidelností zaznamenaných v Letopisech k tomu, aby odvodil způsob, jakým yin a yang vzájemně interagují. Proto, když šlo o přivolávání deště, zablokoval yang a dal průchod yinu; když šlo o zastavení deště, udělal opak. Když tyto aktivity prováděl na svěřeném území, vždy měl úspěch.

Shiji (Dong Zhongshu):

Když se má objevit pravý císař nebo král, nejprve se objeví příznivá znamení. Když má zemřít, nejprve se objeví nepříznivá znamení. Je to proto, že věci stejných kategorií se navzájem přitahují.

Pět fází:

- voda, oheň, dřevo, kov, země
- především klasifikační systém (světové strany, roční období, barvy.....)

Životní energie qi 氣

- kosmologický význam: vše je shlukem qi; původní qi, ze které vznikají všechny věci

Laozi 42:

Dao rodí jedno, jedno rodí dvě, dvě rodí tři a tři rodí všechny věci.

Huainanzi:

Když se ještě neutvořilo Nebe a Země, vše bylo rozsáhlé, nezměrné, temné, temné a bez vzhledu, nazývalo se to Velký počátek. Dao začalo v prázdných nezměrnostech. Ty zplodily vesmír, z něhož se zrodilo qi. To nabylo obrysů. To, co bylo čisté a lehké, stoupalo a rozšířilo se tak, že vzniklo Nebe. To, co bylo těžké a hrubé, se sráželo a shlukovalo, takže vznikla Země. [...]

Spojené podstaty Nebe a Země daly vzniknout yinu a yangu. Koncentrované podstaty yin a yang daly vzniknout čtyřem ročním obdobím. Rozptýlené podstaty čtyř ročních období daly vznik všem věcem a bytostem. Teplý dech yangu hromaděním zplodil oheň a podstata dechu(qi) ohně dala vzniknout Slunci. Nahromaděný chladný dech yinu dal vzniknout vodě a esence dechu (qi) vody dala vzniknout Měsíci. [...]

Dechy (qi) odvrhované Nebem, ty, které se rozpoutají, dávají vítr, zadržované dechy Země, ty, které jsou harmonické, dávají déšť. Srstnatá i pernatá zvířata jsou druhy, které běhají a létají: proto vycházejí z yangu. Tvorové s krunýři a šupinami jsou druhy, které se skrývají a zalézají: proto vycházejí z yinu. [...]

Dynastie Han 206 př. n. l. – 220 n. l.)

- sjednocená říše, s tím související úsilí sjednotit (zkatalogizovat, standardizovat, shromáždit, shrnout) úplně vše.

- klasifikační systémy, podle kterých vše je částí celku.

Zhuangzi 33:

Svět se propadl do chaosu, světce a mudrce nevidět! Dao přestalo být jedno a většina lidí na světě si z něho vybírá nějakou část podle své záliby. Lze to přirovnat k uším, očím, nosu a ústům – každý smysl vnímá něco jiného, ale mezi sebou si své vněmy sdělit nedokážou. Podobně všichni ti šarlatáni sta škol každý v něčem vyniká, každý je někdy k užitku, avšak žádný nedokáže postihnout svět v jeho celistvosti. Rozřezali krásu Nebe a Země, na kousky rozřezali princip utvářející veškerenstvo.

„Vítězství konfucianismu“ za dynastie Han

- vyhraněné odlišné myšlenkové směry mizí, postupně dominuje konfucianismus, který vstřebal podněty z jiných směrů.

Jádro vzdělanosti: Pět kanonických knih (Kniha dokumentů, Kniha písní, Kniha proměn, Letopisy, Knihy obřadů)

Kronika dynastie Han:

Kdysi odešel Konfucius a byla přerušena [jeho] skrytá slova. Když pak zemřelo i jeho sedmdesát žáků, došlo k roztržení podstatného významu. Letopisy se rozdělily na pět, Písně na čtyři a Proměny na celou řadu výkladových tradic. V době Válčících států se [svět] dělil na vertikální a horizontální aliance, pravost a faleš se rozdělovaly a soupeřily a slova mistrů se topila ve zmatcích [...].

- 124 př. n l. – císařská Akademie (太學 taixue / tchán-süe)

Instituce určená na výchovu vzdělanců pro státní správu, předmětem studia Pět kanonických knih. Tradičně chápáno jako mezník v procesu „vítězství konfucianismu“ za dynastie Han.

- rituální reforma v roce 31 př. n. l.

Vláda Chengdiho (33-7 př. n. l.) – dva jeho ministři (Kuang Heng a Zhang Tan) iniciovali zásadní změnu imperiální politiky – měla být nyní založena na kanonických knihách:

V záležitostech císařů a králů není nic důležitějšího než podporovat řád Nebes. Při podpoře řádu Nebes není nic důležitějšího než oběti a obřady. Proto dávní světci [...] obětovali Nebesům na jižním předměstí v souladu s náležitostí yangu. Obětovali Zemi na severním předměstí v souladu s náležitostí yinu.

„V dávných dobách králové Wen a Wu z Zhou obětovali ve Feng a v Hao a král Cheng obětoval v Luo. Z toho je zřejmé, že Nebesa následují krále tam, kde žije, a tam přijímají jeho oběti. Je proto vhodné, aby oběti Taiyimu v Ganquanu a Houtu v Hedongu byly přesunuty do Chang'anu v souladu s praktikami dávných králů“

- změna důrazu: ne už Huangdi, ale zakladatelé dynastie Zhou; božstva přicházejí za králem, a ne naopak

- snaha o posílení rituálního charakteru vládnutí (vs. autokratický model přímé vlády praktikovaný Wudim a manifestovaný jeho „cestováním“ a snahou nabýt nadlidských sil), vládce se nemá snažit přímo komunikovat s božskými silami a získávat jejich přízeň – posílení symbolické roviny vládnutí

- Wudiho tradiční systém principiálně nejistý – oběť chápána jako skutečná komunikace s nepředvídatelnou božskou silou; nově navrhovaný konfuciánský systém – obětní systém podřízen vnějšímu racionálnímu systému (korelativní kosmologie, obsah kanonických knih), zbaven vší kontingence; manifestace *řádu Nebes*

- zároveň zdůraznění významu konfuciánů (儒 ru / žu) – oni byli znalci Kánonu a tudíž schopni interpretovat nejrůznější situace (čili systém, ve kterém je moc císaře omezena ve prospěch konfuciánských vzdělanců)

Váš služebník slyšel, že kdo má jasno v otázce povahy Nebe a Země, nemůže být sveden duchy a anomáliemi [interpretovanými jako znamení]. Kdo rozumí rozvržení deseti tisíc věcí, nemůže být sveden tím, co nezapadá do stanovených kategorií. Ti, kdo se obracejí zády k pravé cestě lidskosti a náležitosti a nechtí modelové výroky Pěti kanonických knih, a místo toho se zabývají zprávami o nepravidelnostech, anomáliích, duchách a božstvech, uctívají magické formule, snaží se zrušit oběti, které nic nepřinášejí, a jdou tak daleko, že věří v existenci nesmrtelných v tomto světě a polykají elixíry nesmrtelnosti, [...] všichni klamou lid, drží se falešných praktik, hájí faleš a výmysly, aby svedli na scesti přítomného vládce.